

REGIOL 13/12/2016

Občas jsem chtěla z Opavy utéct,

říká violoncellistka

Daniela Džorova Waldhans

Do Opavy přijela z Bulharska právě před pětadvaceti lety. Mladá, talentovaná violoncellistka, plná plánů, ideálů a především lásky k hudbě. Učaroval jí Janáček a skrze něj a jeho hudbu si postupně zamilovala také Slezské divadlo a naše město. Našla u nás svou životní lásku, přátele, kolegy, žáky... Stále koncertuje, vyučuje, navíc píše verše, ale hlavně se snaží citlivě udržet v chodu složitý a leckdy nevyzpytatelný mechanismus, kterému se říká umělecký divadelní provoz. Dnešní rozhovor povedeme s tajemnicí uměleckého provozu Slezského divadla Danielou Džorovou Waldhans.

Jak se mladá hudebnice ocitne z bulharského Plovdivu ve slezské Opavě?

Není v tom nic záhadného. Když se blížil konec studií na vysoké škole, vyskytla se možnost zúčastnit se několika konkurzů. Jeden z nich byl do orchestru Slezského divadla. Uspěla jsem a mohla si vybírat, jestli zůstanu v Bulharsku, nebo zkusím zahraničí. Zkusila jsem zahraničí, a tak jsem tady už pětadvacet let. (úsměv)

Byla to láska na první pohled, nebo první setkání?

To tedy rozhodně ne. Dnes Opavu miluji a považuji za svůj domov, ale tehdy jsem si občas myslěla, že to v Opavě nevydržím a uteču zpátky.

Pročpak? Jazyková bariéra?

Jazyková bariéra tady pochopitelně také byla, ale mnohem horší byl ten rozdíl mezi městy. Plovdiv je velkoměsto s půl miliónem obyvatel, je to šesté nejstarší žijící město na světě. Dýchá historií, na kterou narazíte na každém kroku... Vždyť třeba antický amfiteátr, který nechal v Plovdivu vystavět ve druhém století Marcus Aurelius, dodnes slouží jako divadlo pro více než tři tisíce diváků. Rozumíte mi? Opava se mi zpočátku zdála opravdu malá a nevěděla jsem, jak to tady vydržím.

Ale vydržela jste. Čímpak to bylo? Že by se objevil ten pravý?

Ano, objevil se, ale nebyl sám. Tvrdím, že můj vztah k Opavě formovaly tři osobnosti. Tak především hudební velkán Leoš Janáček. Do té doby jsem jeho dílo moc neznala, a když jsme v opavském divadle začali studovat Její pastorkyni, byla z toho obrovská celoživotní láska, pochopitelně z mé strany. (úsměv) Bylo mi jasné, že jeho hudbu chci vnímat i hrát v zemi, v níž vznikla. A to platí stále. Tím druhým byl dirigent a šéf orchestru Oldřich Bohuňovský. Fantastický muzikant, neuvěřitelně silná osobnost. Dokázal z muzikanta vyždímat opravdu maximum, často stačilo, aby se jen podíval a bylo všechno jasné. Kdo jej znal, ten chápe, o čem mluvím. (úsměv) A v neposlední řadě to byl můj manžel Aleš. Původně činoherec, pak marketingový manažer divadla a nakonec IT specialista. Pocházel ze známé hudební rodiny Waldhansů. Bul to úže-

ný člověk... Byli jsme spolu skoro čtvrt století... Bohužel před rokem nás navždy opustil.

Mluvíte nádhernou češtinou, bylo pro vás těžké se naučit tak dobře česky?

Když jsem do Opavy přijela, neuměla jsem česky ani slovo. A na tom, jak dnes mluvím, jakou mám slovní zásobu, na tom všem má velkou zásluhu právě můj muž. Neustále a vytrvale mě opravoval, pomáhal mi. A já se pochopitelně snažila. Poslouchala jsem, jak lidé mezi sebou hovoří, poslouchala jsem rozhlas a televizi. Jsem vášnivý čtenář a dopravím sem z Bulharska celou knihovnu nebylo dost dobře možné, a tak jsem začala číst knihy v češtině a čtu je samozřejmě dodnes. Také si myslím, že muzikanti si snadněji osloví melodii nové řeči. Ale platí to i naopak. Takže když se vrátím z dovolené v Bulharsku, je to pár dnů pořádně slyšet. (úsměv)

„ česky jsem neuměla ani slovo “

knihovnu nebylo dost dobře možné, a tak jsem začala číst knihy v češtině a čtu je samozřejmě dodnes. Také si myslím, že muzikanti si snadněji osloví melodii nové řeči. Ale platí to i naopak. Takže když se vrátím z dovolené v Bulharsku, je to pár dnů pořádně slyšet. (úsměv)

Vím, že vás znají i lidé, kteří nechodí často do divadla nebo na koncerty. A to ve spojení s červenobílými marteničkami...

To je asi pravda, tři roky jsme marteničky rozdávali ve stanu před divadlem, na náměstí. Marteničky jsou v Bulharsku symbolem jara. Jedná se o drobnou ozdobu utkanou z bílého a červeného hedvábí, bavlněných nebo vlněných nití. Bílá barva znamená štěstí a krásu, červená barva je elán, zdraví, láska a vítězství. V období od 1. do 22. března se martenica stává součástí oděvu a symbolizuje radostná očekávání a naději Bulharů a jejich přátel po celém světě. Proto jsem ráda, že můžeme rozdávat radost i v Opavě. Jen pro zajímavost, posledně jsme rozdali víc než 800 marteniček. (úsměv)

A celé to začalo tím, že od svého příchodu do Opavy jsem je začala vyrábět pro české kolegy z divadla. A dnes je situace taková, že jich musím udělat zhruba 250 kusů. I pro jejich rodinné příslušníky. (úsměv)

Ráda se usmíváte a smějete. Je vám blízký český smysl pro humor? A vůbec, jaký je podle vás rozdíl v české a bulharské povaze?

Český smysl pro humor je mi sympatický a rozumím mu, přestože je v něm vždy skrutý jakási osten skentic-

mu. A v tom bych viděla asi i ten povahový rozdíl. Bulhaři jsou temperamentnější a také otevřenější. A jaksi pozitivnější, nevidí ve všem tolik překážek... Ale já už se tady cítím natolik doma, že nějak ty rozdíly moc nevnímám.

Violoncello není pro ženu právě nejobvyklejší nástroj. Cím to, že jste si je vybrala?

Nepocházím sice z hudební rodiny, ale moje maminka vždy ráda a krásně zpívala, až později jsme se dověděli, že jejím celoživotním snem bylo zpívat alespoň v operním sboru. A tak není divu, že můj zájem o hudbu podporovala. V necelých sedmi letech jsem nejprve začala navštěvovat hodiny klavíru. Ovšem jednou jsem z vedlejší učebny zaslechla zvuk violoncella. Tak zvláštní a podmanivý, že mi učaroval. A začala jsem chodit k paní profesorce Assie Bjandové do přípravné třídy Plovdivské konzervatoře. Paní profesorka mě i mou lásku k violoncelu provedla celou konzervatoří a za to, co umím, jsem jí stále neskonale vděčná.

„ Její pastorkyně mě uchvátíla “

■ Kromě toho, že skvěle hrajete na violoncello a pracujete jako tajemnice uměleckého provozu SD, jste prý také autorkou dvou básnických sbírek. Je to pravda?

Ano, je to pravda, napsala

jsem Obyčejné věci a Zázraky všedního dne. Vlastně jsem začala psát česky, protože jsem neuměla přeložit svoje bulharské verše. (smích) Psát jsem začala ve čtrnácti, je to pro mě způsob, jak se vyrovnat sama se sebou... Každý máme svůj vnitřní svět, který se liší od každodennosti, ve které žijeme. V tuto chvíli pomalu dávám dohromady třetí knížku. Snad to nebude dlouho trvat... (úsměv)

Vraťme se na závěr takřikajíc na scénu i do zákulisí Slezského divadla. Sezona 2016/17 je nazývána „sezona nových nadějí“. Jaký je váš názor?

Především musím říci, že Slezské divadlo miluji. Je to opravdové centrum, srdce kulturní Opavy. Vodím do divadla s hrdoostí všechny návštěvy, ať přijedou odkudkoliv. A věřte, že nám tento kulturní stánek mnozí zahraniční hosté

upřímně závidí. V opavském divadle pracuji již čtvrt století a je v něm kus mého života. Ráda komunikuji s lidmi a jsem povahou optimista. Asi i z těchto důvodů se domnívám, že dokud je naděje, stojí za to bojovat s negativismem, nepochopením, nedůvěrou a skepticismem. Ano, je to pro nás sezona nových nadějí. Slezské divadlo si podle mne zaslouží dalších 211 sezon.

Milena Křístková

Foto: Soukromý archiv

Daniela Džorova Waldhans

Daniela Džorova Waldhans se narodila 27. října 1967 v bulharském Plovdivu. Hru na violoncello začala studovat v sedmi letech. Během studií se pravidelně účastnila instrumentálních soutěží a uváděla sólové koncerty a recitály. Studium ukončila v roce 1986 absolutoriem, jehož součástí byl koncert se Státní filharmonii Plovdiv. V té době se zúčastnila mistrovského kurzu u prof. Jánose Starkera. Poté studovala na Akademii hudebních, tanečních a výtvarných umění v Plovdivu. Koncertovala v Bulharsku, Řecku a Německu a natáčela pro rozhlasovou stanici Rádio Plovdiv. Byla jednou ze zakládatelek činoherního studia „Apart“. V roce 1991 vyhrála konkurz do orchestru Slezského divadla v Opavě, kde působil do srpna 2014 jako zástupce koncertního mistra violoncell. Zároveň je členkou komorního orchestru Muzica Opavia. Se souborem SD Opava absolvovala zájezdy do Rakouska, Německa, Nizozemí, Polska, Španělska a Japonska. Spolupracovala s orchestry Národního divadla moravskoslezského v Ostravě a Janáčkovy opery ND v Brně, sólově vystupovala v České republice, Bulharsku a Polsku. Působila 20 let jako pedagog ZUŠ v Krnově. V roce 2014 přijala nabídku a nastoupila na pozici tajemnice uměleckého provozu v SD, kde působí dosud. S orchestry opavské opery a ostravské operety spolupracuje i nadále externě jako violoncellistka a věnuje se aktivně také sólové koncertní činnosti. Od října 2015 je rovněž pedagogem Církevní konzervatoře v Opavě. Je autorkou dvou básnických sbírek: Obyčejné věci (2006) a Zázraky všedního dne (2010). Jako externí dopisovatelka přispívá v zahraničním zpravodajství rozhlasové stanice Radio Tatkovina.